

Купрійчук В. М.

д. держ. упр., професор,
професор кафедри права та публічного управління
Житомирського державного університету
імені Івана Франка

ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В РУСЛІ ПОТРЕБ ГУМАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

З початку повномасштабного вторгнення російських військ на територію України державні службовці продовжують виконувати свої службові обов'язки в умовах воєнного стану.

Професіоналізація державної служби в руслі потреб гуманізації державного управління потребує значних наукових досліджень, зокрема створення моделі професійного державного службовця. Її розробка – пристосування державного службовця до сучасної української держави, до конкретної гілки влади та рівня управління, відображення в моделі всього комплексу професійних та особистісних якостей, –вкрай складне наукове завдання. Найбільш складним є поєднання трьох складових: розвитку професії, становлення державного службовця як фахівця-професіонала та становлення державних службовців як специфічної соціально-професійної групи [1].

Професіоналізм державної служби полягає у її здатності визначати з урахуванням умов і реальних можливостей найбільш ефективні шляхи та способи реалізації поставлених перед державним управлінням завдань у межах нормативно визначених повноважень. На рівні органу державної влади професіоналізм державної служби повинен структурно формуватися в систему:

- організації та функціонування державної служби на базі сучасного наукового знання та передового досвіду, творчого використання фахових знань, вмінь і навичок усіх службовців;

- оптимально можливого прояву здібностей, особистих якостей державних службовців, на основі їх раціонального використання на посадах, створення найбільш дієздатних колективів;

- найбільш повного використання професійно-творчого кадрового потенціалу органів державної влади [2].

Важливим чинником професіоналізації державної служби в руслі потреб гуманізації державного управління є професійний розвиток її кадрового корпусу. Об'єктивною умовою професійного розвитку кадрового корпусу владних органів стають соціальні потреби в професійно і якісно підготовлених фахівцях державної служби. Державна служба в напрямку гуманізації державного управління – це механізм здійснення завдань і функцій держави. Вона повинна стати повсякденним діючим зв'язком держави та народу, їх взаємодії, а також бути лідируючою силою суспільства [3].

Безперечно, забезпечити такий підхід зможе той державний апарат, який компетентно, обґрунтовано висуватиме зрозумілі для людей норми поведінки та праці, організовуватиме та буде регулювати соціальну активність громадян, відстежуватиме її соціальну ефективність. Це дасть можливість державній службі конституційно поєднувати зафіксовані наміри та цілі держави, її структури, відносини та зв'язки з кадровим потенціалом держави та шляхом його професійної діяльності втілювати їх у суспільне життя. Звичайно, цього неможливо досягти без оптимізації управління людськими ресурсами державної служби, наукового забезпечення її реформування, застосування нових підходів до формування кадрового складу владних органів та державних служб, без впровадження засад конкурсу, об'єктивності і гласності при прийнятті на державну службу, без удосконалення професійної культури державних службовців, без створення умов для мотивації та стимулювання їх праці, забезпечення їх соціальної захищеності, без посилення відповідальності кадрів за низький рівень виконання ними службових обов'язків та неналежну роботу щодо запобігання проявам корупції. Розглядаючи функцію забезпечення державою прав і свобод людини, гідних умов її проживання, громадянської злагоди, Конституція України закріпила за всіма громадянами право участі у державному управлінні, рівний доступ до державної служби [4].

Теорія професіоналізму є галуззю пізнання, яка включає широкий спектр проблем. Це, насамперед, процеси становлення професіонала, соціальні наслідки розвитку світу професій і, найважливіше, трансформації соціально-професійної структури суспільства, діалектика загальної і професійної культури та ін. [5].

Отже, при адекватному усвідомленні державними службовцями свого професійного обов'язку – служіння своєму народу – зменшується небезпека бюрократизації й зациклення державної служби на корпоративних інтересах. У протилежному випадку можливі вияви крайніх форм патерналізму, коли службовці присвоюють собі право вирішувати за інших – «пасивних», «несвідомих» громадян.

Список літератури

1. Мотренко Т. Професійна державна служба : що зроблено і що далі? Київ, 2005. 19 с.
2. Купрійчук В. Гуманізація державного управління в контексті соціальної модернізації українського суспільства: зб. наук. пр. за ред. О. Ю. Оболенського, С. В. Сьоміна. Київ: НАДУ, 2007. Вип. 1.
3. Купрійчук В. Політична реформа в контексті гуманізації державного управління : контраверсійність проміжних результатів: зб. наук. пр. за ред. О. Ю. Оболенського, С. В. Сьоміна. Київ: НАДУ, 2007. Вип. 2.
4. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. Київ, 1996. 64 с.
5. Купрійчук В. Шляхи модернізації кадрової політики у сфері державного управління. Київ. Вісн. № 2. НАДУ. 2007. 328 с.